

TRAFIKKSIKKERHETSPLAN

FOR FARSUND KOMMUNE

TEMAPLAN 2022 - 2026

Vedtatt av kommunestyret 19.05.22

INNHOOLD:

Innledning.....	3
Ulykkessituasjonen	4
Visjon og målsetting.....	6
1 Holdningsskapende arbeid.....	7
2 Trafikksikker kommune.....	8
3 Fysisk tilrettelegging for trygg ferdsel tiltak.....	11
Finansiering og oppfølging.....	12
 Vedlegg:	
1 Prioriterte tiltak på fylkesveier.....	14
2 Prioriterte tiltak på kommunalt veger.....	16
3 Illustrasjon av prioriterte tiltak på kommunale veier.....	19
4 Sektorenes rutiner og oppfølging av ansvar	28
5 Lovgrunnlag for kommunens arbeid med trafikksikkerhet	33
6 Signert samarbeidsavtale med nullvisjonen.....	34

Innledning

Kommunens trafikksikkerhetsarbeid bygger på **Nullvisjonen** i Nasjonal transportplan. Farsund kommune skal være et trygt og livskraftig lokalsamfunn hvor det arbeides bevisst for å redusere sårbarheten for mennesker i trafikken.

Kommunen har **ansvar** for trafikksikkerhetsarbeidet både som vegmyndighet, gjennom sitt ansvar for arealplanlegging, som skole- og barnehageeier, som transportør, bruker og som arbeidsgiver. Ansvaret strekker seg fra det politiske nivå til samtlige enheter i kommunen og er hjemlet i en rekke lovverk.

Trafikksikkerhetsplanen har status som **temaplan** og vil gjelde for perioden 2022-2026. Planen er todelt. Første del har fokus på grunnlaget for trafikksikkerhetsarbeidet og ansvarsfordeling. Del to gir prioriterte tiltakslistene og sjekklister for oppgaveoppfølging. Selv om trafikksikkerhetsplanen gjelder fram til 2026, kan prioriteringslistene revideres oftere etter behov.

Planen har spesielt **fokus** på at trafikksikkerhet skal ivaretas i alle prosesser og i alle ansvarsområder i det daglige virke i kommunen. Det politiske system i kommunen har til enhver tid det overordnede ansvaret, mens det administrative systemet har ansvar for å følge opp, planlegge og rapportere til det politiske systemet.

Det er et mål at kommunen skal jobbe målrettet for å sertifiseres som «**Trafikksikker kommune**».

Kommunen vil jobbe **systematisk** for å trygge de fysiske omgivelsene samtidig som det ønskes kontinuerlig fokus på holdningsskapende arbeid. Skole barnehager, helsestasjon, 0-visjonsprosjekt, MOT, politiet, samt ulike lokale organisasjoner er alle viktige aktører i dette arbeidet.

Sykkelkommunen Farsund fornyet i 2021 samarbeidsavtalen med fylkeskommunen og Statens vegvesen om å fremme sykling. Fokusområdene i denne satsningen er å fremme både hverdagssykling og fritidssykling gjennom kampanjer og fysisk tilrettelegging.

For å oppnå et trygt og sunt lokalsamfunn er det avgjørende med **god samfunnsplanlegging** og god fysisk tilrettelegging. Arbeid med trafikksikkerhet og folkehelse henger nøye sammen. Et lokalsamfunn med attraktive og effektive g/s-vei forbindelseslinjer mellom bolig og skole, sentra, arbeid og fritidsaktiviteter, vil medføre et helsefremmende og varmere samfunn hvor flere møter hverandre ute i hverdagen.

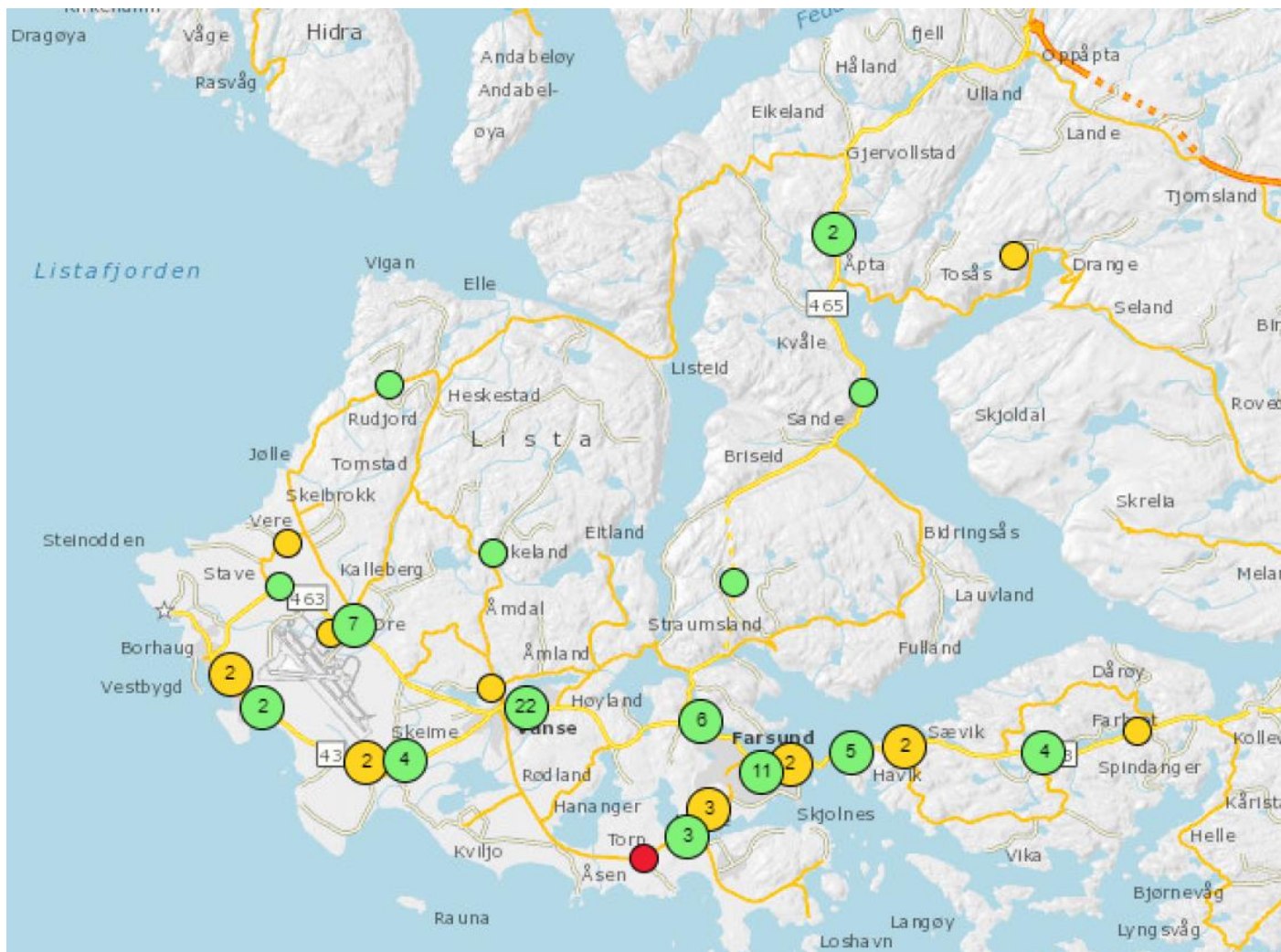
I Farsund kommune har vi følgende hovedutfordringer:

- Vi har et omfattende hovedveinett/fylkesveinett som er svært mangelfullt utbygd mht gang- og sykkelveier. Dette gir store og kostbare utbyggingsbehov som avhenger av fylkeskommunale/statlig bevilgninger og prioriteringer.
- Vi har til dels svært spredt lokalisering av bomiljø, funksjoner og aktiviteter sammen med mangelfullt tilbud av trygge, effektive og attraktive forbindelser for gående og syklende.
- Tilrettelegging for trygge, sammenhengende sykkelruter, både for hverdagssykling og fritidssykling.

De desidert største behovene for tiltak ligger på fylkesveinettet med fylkeskommunen som veimyndighet. En god dialog med fylkeskommunen er avgjørende for å legge forholdene bedre til rette for gående og syklende. Planen gir viktige innspill til **fylkeskommunens fireårige handlingsprogram**. Gjeldende handlingsprogram omfatter perioden frem til og med 2024. Fylkeskommune mottar prioriterte lister fra de ulike kommunene og foretar valg av hvilke tiltak i regionen som skal legges i handlingsprogrammet. Vedlagte prioriteringslister over fysiske tiltak på fylkesveinettet er inndelt i større og mindre tiltak.

Ulykkessituasjonen

Registrerte personskadeulykker i Farsund kommune siste 10 år (2010-2020):

Fargekode på ulykker

- Dødsulykke
- Ulykke med meget alvorlig skadde
- Ulykke med alvorlig skadde
- Ulykke med lettere skadde

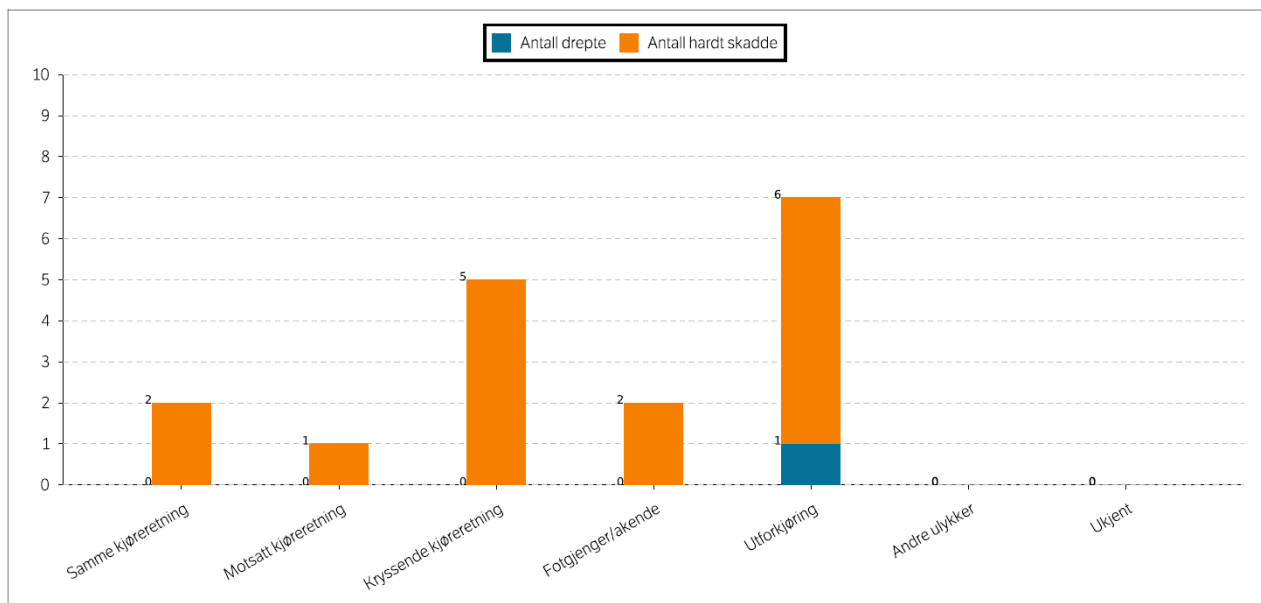
Alvorlige og mindre alvorlige ulykker inntreffer hvert år. Men systematisk arbeid over mange år har på landsbasis gitt stor gevinst selv om antall kjøreturer har økt. For å redusere risikoen lokalt vil fysiske tiltak, kontrollaktivitet og fortsatt holdningsskapende arbeid være avgjørende.

Kartplottet ovenfor viser at de fleste ulykkene ligger på fylkesveinettet i 8-tallet og på fv43 Farsund-Lyngdal. Dette er også de mest trafikkerte strekningene i kommunen. Nesten alle de alvorligste ulykkene ligger også her.

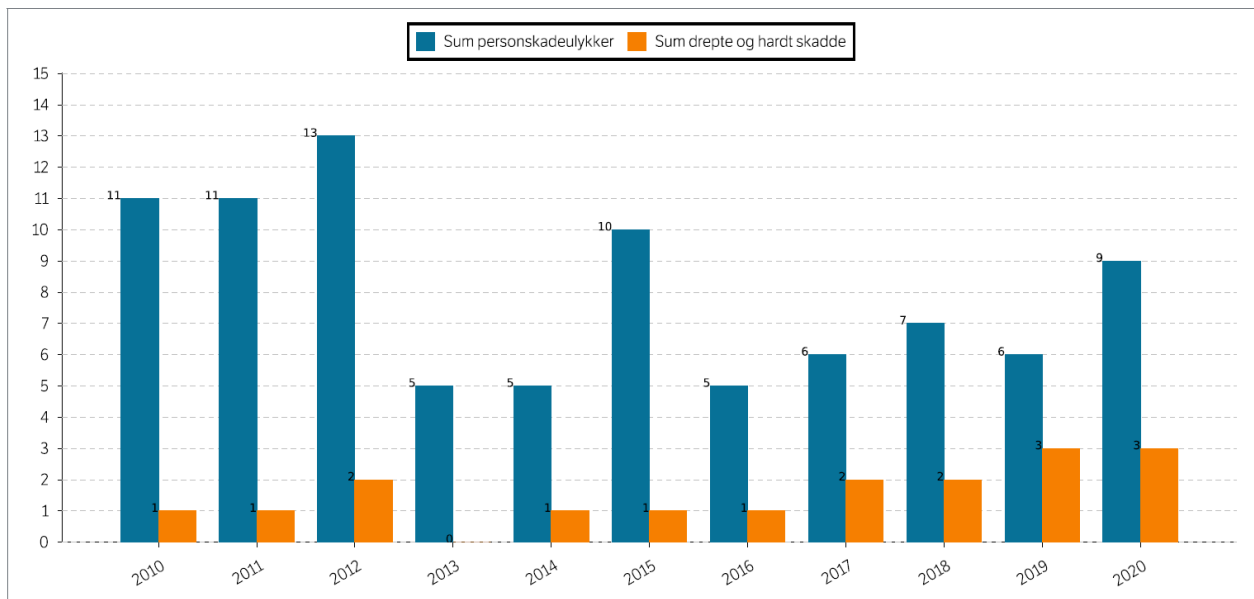
De fleste ulykkene skyldes utforkjøring og kryssende kjøretning se tabellen nedenfor. Her er det også flest drepte og hardt skadde. Blant de skadde er det en klar overvekt av yngre mennesker (under 35 år). Mopedulykker er den trafikanttypen med flest hardt skadde (35%), og de skadde er i alderen 15-17 år. Det er ikke spesielle kryss eller strekninger som utmerker seg med antall ulykker.

Ulykkestyper - skadegrad

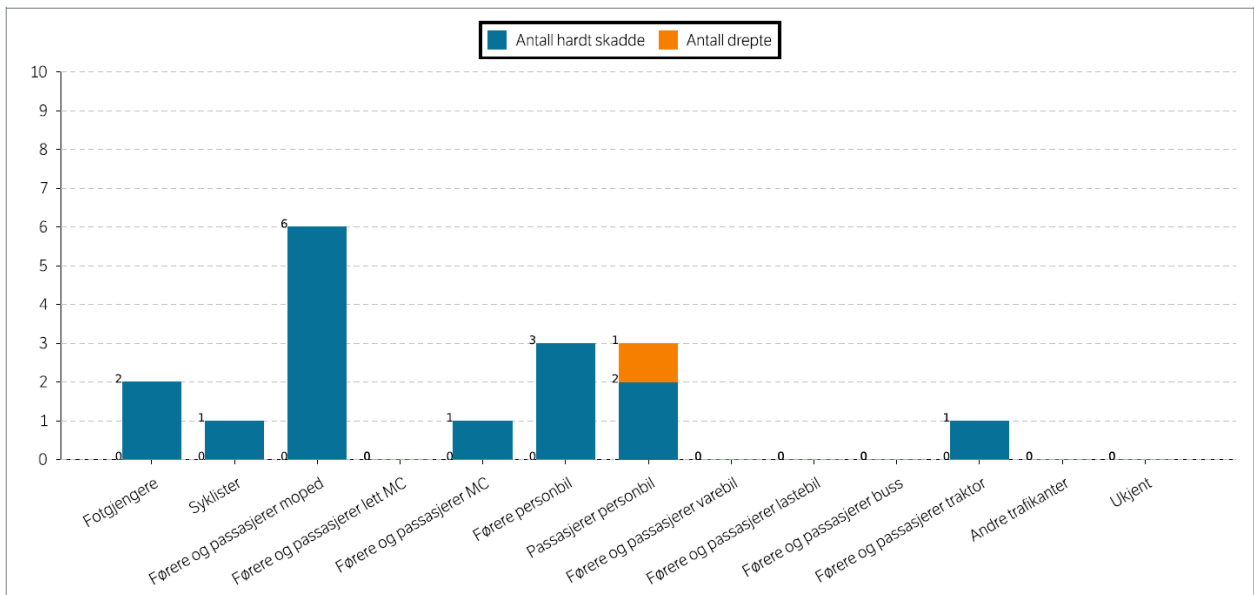
Ulykkestyper	Sum personskade-ulykker	Sum drepte og hardt skadde	Antall drepte	Antall hardt skadde	Antall lettere skadde
Samme kjøretning	8	2	0	2	8
Motsatt kjøretning	10	1	0	1	14
Kryssende kjøretning	15	5	0	5	14
Fotgjenger/akende	7	2	0	2	6
Utforkjøring	39	7	1	6	42
Andre ulykker	9	0	0	0	9
Ukjent	0	0	0	0	0
Sum	88	17	1	16	93

Årlig antall personskadeulykker i perioden 2010-2020 fremgår av diagrammet nedenfor (blå søyler). Antall drepte og hardt skadde har i siste 4-årsperiode økt fra 1 i 2016 til 3 drepte og hardt skadde i 2019 og 2020. Mars utpeker seg som den måneden med flest personskadeulykker etterfulgt av juni og august. På ukebasis er antallet personskadeulykker lavest på mandag, stigende ut over i uka og høyest på søndag.

Diagrammet nedenfor viser fordelingen av drepte og hardt skadde (oransje søyler i diagrammet ovenfor) fordelt på trafikanttyper og skadegrad.

Diagrammene over viser hvor viktig det er å ha fokus på god trafikkopplæring blant unge førere og spesielt de sårbare mopedførerne.

Sykelbyundersøkelsen som ble gjennomført av SINTEF på forsommeren 2015 bekreftet svært lave tall for sykkelhull. Farsund har lavest prosentvis andel av alle kommunene som deltok i spørreundersøkelsen. Samtidig viste undersøkelsen at syklister i Farsund opplevde størst utrygghet ved sykling. Det antas at manglende tilrettelegging er en viktig årsak til dette bildet.

Visjon og målsetting

Farsund kommune skal være et trygt og helsefremmende lokalsamfunn hvor det arbeides bevisst for å redusere sårbarheten for mennesker i trafikken.

Nasjonale retningslinjer og Nullvisjon:

Kommunens hovedvisjon i trafikksikkerhetsarbeidet bygger på nullvisjonen i Nasjonal Transportplan – visjonen om at transporten ikke skal føre til død, livstruende skader eller varig helsetap.

Kommuneplan for Farsund kommune:

En kommune i vekst med gode levekår, trygge oppvekstvilkår, mangfold og god livskvalitet for alle.

- Tilrettelegge for god tilgjengelighet og bærekraftige løsninger i areal- og boligplanleggingen
- Sikre trygg ferdsel for barn og unge og utvikle gode sammenhengende gang- og sykkelløsninger.
- Fremme helse, miljø og samfunnssikkerhet og ivareta klimahensyn.

Et trygt og sunt lokalsamfunn vil legge til rette for bevegelsesfrihet og økt livskvalitet. Tilbake får vi spart lidelse, reduserte helseutgifter, bedre folkehelse og triveligere miljø!

For å komme nærmere målet må vi være aktive i det forebyggende arbeidet, i den daglige driften og i forkant med avgjørende føringer når lokalsamfunnet forandrer seg. Alle må ta sin del av ansvaret; politikere, kommuneadministrasjon, næringsliv, private aktører, frivillige organisasjoner og den enkelte innbygger.

Alle kan vi bidra til et sunnere og tryggere lokalsamfunn, både gjennom egen atferd og hvordan vi tilrettelegger nærmiljøet.

Arbeidsmål:

1. Trafikkopplæring og holdningsskapende arbeid blant alle aldersgrupper
2. Sertifisering av kommunen som trafikksikker kommune
3. Fysisk tilrettelegging for trygg ferdsel for alle trafikantgrupper
⇒ Flere gående og syklende til skolen

Trafikksikker kommune er et kvalitetsstempel på en kommune som jobber systematisk og godt med trafikksikkerhet i alle enheter. Trygg trafikk har utarbeidet en rekke kriterier som legges til grunn i en godkjenningssprosess. Farsund kommune har som mål å sertifiseres i løpet av 2022.

1 Holdningsskapende arbeid

Nullvisjonen i Agder

Kommunen har siden 2003 vært med i Nullvisjonsprosjekt i Lister. Siden 2012 har alle Listerkommunene vært samlet i et felles nullvisjonsprosjekt med felles prosjektleder. Nullvisjonen er en viktig bidragsyter for å styrke trafikksikkerhetsarbeidet i kommunen. Leder av Nullvisjonen i Agder er en svært viktig samarbeidspart for kommunene i det holdningsskapende arbeidet. Prosjektet har en innholdsrik hjemmeside med mye nyttig informasjon og mange gode verktøy! www.nullvisjonen-agder.no

Nullvisjonen er et bilde av en ønsket fremtid hvor ingen blir drept eller livsvarig skadd i trafikken

Nullvisjonen bygger på et todelt ansvar mellom veimyndighetens ansvar for å trygge veisystemet og den enkeltes ansvar for å opptre forsvarlig i trafikken.

Kjernen i nullvisjonen er at veisystemet må utformes ut fra menneskets forutsetninger. Vi har en begrenset tåleevne og mestringsevne i trafikken. Vi må erkjenne at det er menneskelig å gjøre feil og at alle ulykker ikke kan forhindres. Selv de dyktigste sjåførere gjør feil. Ofte er det bare et øyeblikks uoppmerksomhet som utløser en ulykke. Veisystemets utforming skal begrense skadene i de trafikkulykkene vi ikke klarer å forhindre. Trafikantene har på sin side ansvar for å ferdes ansvarlig og hensynsfullt og følge regler og påbud.

God opplæring er avgjørende fra barnehagealder og i alle livets faser. At vi alle har en oppgave som gode rollemodell er viktig å minne om. I dialogen med trafikantene er de viktigste fokusområdene:

- fart og hensynsfull kjøring
- bruk av rusmidler
- bruk av bilbelte
- mobilbruk
- sikring av barn i bil
- bruk av refleks og sykkelhjelme

Både kommunens ulike enheter og Nullvisjonen, kjøreskolene og politi har fokus på temaene over og generell trafikkopplæring tilpasset de ulike aldersgruppene. Gjennom sertifiseringsprosessen «Trafikksikker kommune» skal alle kommunens enheter vise til egne rutiner og oppfølging av gitte kriterier. Tettere dialog mellom aktørene vil være nyttig for å fokusere på spesielle utfordringer i vår kommune og hvordan vi best kan rette innsatsen.

Farsund er en MOT-kommune

Farsund har et sterkt lokalt MOT-arbeid. I trafikksikkerhetsarbeidet er det viktig å bidra til robuste ungdommer som tar egne valg, tar vare på hverandre og viser mot til å si ifra når venner og bekjente gjør ukloke valg eller tar for høy risiko.

Politi / UP

Politiet utfører kontrolltiltak og overvåkning av adferd i trafikken. Politiet har ansvar for promillekontroller og etterforskning av trafikkulykker. UP har ansvaret for fartskontrollene på veinettet. Politiets deltakelse i det holdningsskapende arbeidet i grunnskolen og tilstedeværelse gjennom kontroller er viktige forebyggende tiltak som ønskes prioritert. Det ønskes spesielt fokus på ulykkes utsatte strekninger, skoleveier, uvettig kjøring og ulovlig mopedkjøring. Ulykkesstatistikken viser at forebygging av mopedulykker er spesielt viktig.

2 Sertifisering av kommunen som trafikksikker kommune

Trafikksikker kommune er et kvalitetsstempel på en kommune som jobber systematisk og godt med trafikksikkerhet i alle enheter. Godkjenningen gis av Trygg trafikk og er basert på at kommunen skriftlig og muntlig kan oppfylle gitte kriterier. Sertifiseringen følges opp med resertifisering hvert 3. år. Farsund kommune har som mål å sertifiseres i løpet av 2022. Nyttig informasjon, ideer og hjelpemidler finnes på www.tryggtrafikk.no.

Kommunen har et stort ansvar for trafikksikkerhetsarbeidet både som vegmyndighet for det kommunale veinettet og gjennom sitt ansvar som planmyndighet. Trafikksikkerhet inngår videre i kommunens ansvar som skole- og barnehageeier, byggherre, som transportør, bruker og som arbeidsgiver. Ansvarer strekker seg fra det politiske nivå og til samtlige enheter i kommunen og er forankret i en rekke lover og forskrifter (vedlagt). Alle er vi trafikanter og berøres på en eller annen måte av trafikk i daglig arbeid og i hverdagsliv.

Det politiske system i kommunen har til enhver tid det overordnede ansvaret i kommunen, vedtar planer og bevilger penger til tiltak. Det administrative systemet har ansvar for å følge opp, planlegge og rapportere til det politiske systemet. Teknisk utvalg er kommunens trafikksikkerhetsutvalg. Utvalg for levekår behandler søknader om skoletransport på grunn av farlig skolevei.

Ansvarsområder og utfordringer:

Rådmannen og rådmannens ledergruppe

Rådmannen skal påse at trafikksikkerhetsarbeidet følges opp og rapporteres til politisk nivå. Rådmann skal påse at saker og planer som legges fram for de folkevalgte organer er forsvarlig utredet og at vedtak blir iverksatt. Rådmannens stab skal ivareta trafikksikkerhet i overordnet planleggingen gjennom arbeid med kommuneplan og kommunedelplaner.

Personalavdelingen har ansvar for å innarbeide trafikksikkerhet i kommunens HMS-internkontrollsystem og at dette skal inneholde regler for reiser og transport i kommunens regi og ved kjøp av transporttjenester. Trafikksikkerhet skal også være årlig tema i kommunens arbeidsmiljøutvalg.

Teknisk forvaltning

Enheten har ansvar for å følge opp trafikksikkerhet i sammenheng med reguleringsplanlegging og byggesaksbehandling. God, samordnet bolig, areal- og transportplanlegging legger grunnlaget for et sunt og trygt lokalsamfunn. Universell utforming er et krav i all planlegging og utforming.

Utfordringer:

- Etablere attraktive, sammenhengende forbindelser for myke trafikanter
- Trygge skoleveier og trygge bomiljø: Etablere/ bevare viktige snarveier og forbindelser, sikring av siktsoner, byggegrensar
- Ved behandling av dispensasjonssaker er det viktig at hensynet til trafikksikkerhet blir ivaretatt.
- Varierende kvalitet på private planforslag krever god oppfølging
- Tydelig informasjon til private utbyggere

Enhetene for teknisk drift / bygg og eiendom

Enhetene har ansvar for drift og vedlikehold av det kommunale veinettet, kommunale bygninger, samt vannverk og avløpsanlegg. Enhetene behandler i tillegg gravesøknader, skiltplaner, søknader om avkjørsler og dispensasjon fra byggelinjer. Enhetene representerer kommunen som byggherre i gjennomføring av utbedringer og nye investeringer som blir vedtatt politisk.

Ansvar for revisjon av trafikksikkerhetsplanen tilligger enhet for teknisk drift.

En stor del av arbeidet i enhet for teknisk drift foregår nettopp på vei og gode rutiner for sikkerhet er lovpålagt. Teknisk drift får jevnlig henvendelser fra publikum, velforeninger, foreldre og naboer, osv om trafikksikkerhetstiltak som bla fartshumper, sikthindre, skilting, strøing og måking.

Utfordringer:

- Kvalitetssikre alle nye tiltak mht trafikksikkerhet. Etablere tydelige retningslinjer.
- Sikre gode effektive rutiner for å motta innspill og vurdere behov for gjennomføring av strakstiltak. Sikre at gode innspill, som ikke kan tas som strakstiltak, blir hensyntatt ved neste TS-revisjon.
- En vesentlig del av teknisk drift har veien som arbeidsplass. Dette medfører et spesielt stort ansvar mht nødvendige HMS-rutiner.
- Optimalisere rutiner for veivedlikehold ut i fra tilgjengelige ressurser.

Enhet for landbruk

Enheten behandler administrative saker knyttet til drift og forvaltning av landbrukseiendommer og saker angående vilt- og innlandsfiske. Enheten er også involvert i forvaltning og tilrettelegging av områder med stor landskap-, kulturhistorisk- og verneverdi. Mye av tilretteleggingen i disse områdene gjelder atkomst for allmennheten som krever at det tas hensyn til trafikksikkerhet.

Utfordringer:

- Utfordringen innen landbruket er knyttet til store, ofte saktegående, landbruksmaskiner på offentlig vei og private gardsveier. Trafikksikkerhet er særlig et moment ved av/påkjørsler fra offentlig vei.
- Transport av tømmer/ved og lasting av vogntog på eller i umiddelbar nærhet til offentlig vei. I 2021 utgjorde transport av tømmer ca. 350 vogntoglass på offentlig vei i kommunen. Moderne landbruksdrift genererer også andre tunge kjøretøy som feks melkebil, slaktebil og kraftfôrbil
- Kartlegge og gjennomføre tiltak som kan begrense antall viltpåkjørsler. I gjennomsnitt blir det registrert ca. 60 påkjørsler pr. år av hjortevilt i kommunen, i hovedsak rådyr.
- Trafikk i forbindelse med friluftsliv/turisme kan skape risikosituasjoner i møte med landbrukstrafikk.
- Lagring av rundballer for nær vei utgjør siktutfordringer og en fare for påkjørsel.

Sektor for oppvekst og kultur

Enheten omfatter barnehager, grunnskoler, voksenopplæring samt kultur og idrett. Trafikksikkerhet skal være integrert i enhetenes årsplan. Egen aktivitetsplan for trafikkopplæring for ulike klassetrinn ligger vedlagt denne planen.

Virksomhetens ledelse har ansvar for å trekke inn og holder kontakt med samarbeidende ledd som: Trygg Trafikk, Nullvisjonen, NAF, Politiet, MA, kjøreskoler ol.

Ved skoler og barnehager blir forhold som knytter seg til trafikksikkerhetsarbeid tatt opp i personalmøter og med «Foreldrenes Arbeidsutvalg» eller «Samarbeidsutvalg».

Utfordringer:

- Tilrettelegge for sikker skolevei – at flere kan gå og sykle til skolen!
- Foreldrekjøring er en kontinuerlig utfordring ved skolene. Holde fokus på hjertesoneprosjektet!
- Øke refleksbruk og hjelmb bruk
- Tilrettelegge trygge busstopp, gjelder spesielt holdeplasser i 80-sone og/eller plasser der barna må krysse hovedvei
- Sikre god trafikkopplæring

Sektor for helse- omsorg

Trafikksikkerhetsarbeid faller naturlig inn som en del av folkehelsearbeidet. Folkehelsearbeid inngår i kommunens planarbeid i alle sektorer.

Helsestasjonen og skolehelsetjenesten tar opp temaet trafikksikkerhet med barn og foreldre ved helseundersøkelser. Fylkeslegen har retningslinjer mht. bilkjøring og bruk av legemidler som kan påvirke kjøreevnen. De allmennpraktiserende legene har meldeplikt til fylkeslegen om pasienter som bruker legemidler i doser som ikke aksepteres ved bilkjøring, og meldeplikt om pasienter som ikke fyller helsekravene til førerkort.

Utfordringer:

- For å snu en negativ trend med inaktive unge og økte helseproblemer er bedre tilrettelegging for å gå og sykle et viktig virkemiddel. Alle tiltak for å motivere barn og voksne til hverdagsaktivitet er viktig.
- Hjemmetjenesten har utstrakt bruk av bil i tjenesten. Opplæring kan redusere antall uhell, skader og helsetap og kostnader for bedriften.
- Bruk av bakovervendt barnestol til 4 års alder.
- Øke synligheten til framkomsthjelpemidler i trafikken (rullator, mopedbiler, etc).

Barnas talsperson

En ansatt i administrasjonen er utpekt av kommunestyret for å ivareta barn og unges interesser i plansaker. Trafikksikkerhet er en sentral del av representantens oppgaver. Fremtidens trafikksystem og trafikksikkerhet er nært knyttet til den overordnede arealplanlegging; trafikksikkerhet i vegsystem, gang- og sykkelavstander til viktige aktiviteter, attraktiv kollektivbetjening etc. Alle planer som sendes på offentlig ettersyn, sendes også til barnas representant.

3 Fysisk tilrettelegging for trygg ferdsel

Innkomne forslag til fysiske tiltak er samlet i vedlagte prioriteringslister. Listene over prioriterte tiltak langs kommunale og fylkeskommunale veier omfatter også tiltak i Kommunedelplan for Sykkel og nylige vedtatte prosjektplan for sykkel. Listen brukes ved innspill til budsjett og kan revideres etter behov.

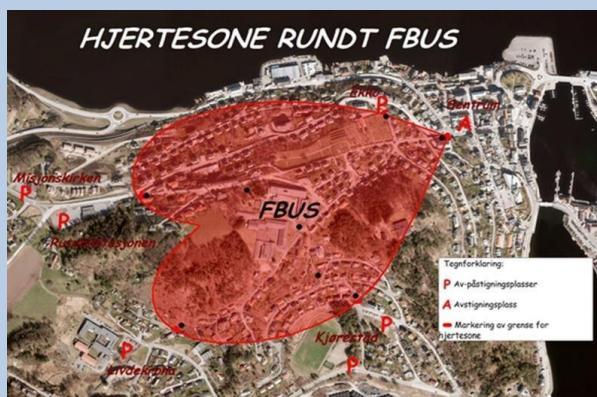
Kommunen ønsker å fokusere på generell tilrettelegging for å øke andelen gående og syklende og ser det som spesielt viktig å legge til rette for trygg skolevei innenfor 4 km radius fra skolene. Barn i 1.klasse får automatisk skoleskyss hvis de bor lenger unna enn 2 km. Øvrige elever får skoleskyss når avstanden er over 4 km. Det er viktig at barn i tidlig alder får mulighet og blir oppmuntret til å innarbeide gode vaner. For å motivere flere til å gå eller sykle er det helt avgjørende å tilrettelegge for trygg skolevei.

Etablering av hjertesoner rundt skolene er et viktig tiltak for å trygge nærområdet til skolene og minske foreldrekjøring.

Hjertesoner rundt skolene

Ved behandling av forrige trafiksikkerhetsplan foreslo og vedtok våre politikere følgende: «For å innarbeide gode rutiner som sikrer trafiksikkerhet må det markeres hvor viktig det er å ha grenser for hvor langt biler kan kjøre inn til skoleområder. Dette for alle 5 skolene. La oss signalisere at barna er det viktigste for oss - la oss også se viktigheten av folkehelse sitt program samt trafiksikkerheten.»

Dette vedtaket danner grunnlaget for hjertesoneprosjektet som nå er innført ved de to største skolene våre. Konseptet er videre adoptert av trygg trafikk, vegdirektoratet, helsedirektoratet, mm og nå blitt «allemannseie».

Husk hjertesonen rundt skolen vår!

- Vi ønsker at foresatte som kjører barna til skolen ikke kjører innenfor det markerte hjertet.
- Å gå/sykle gir barna bedre helse, bedre konsentrasjon og nyttige erfaringer.
- Mindre trafikk ved skolen før og etter skoletid gjør veien sikrere for barna våre!

Trafiksikker hilsen fra

Farsund barne- og ungdomsskole sammen med FAU, Nullvisjonen i Lister og Farsund kommune

Hjertesone er etablert rundt Vanse barneskole samt rundt barneskolen og ungdomsskolen i Farsund. Kommunen har hatt dialog med Borhaug skole angående en eventuell sone, men har foreløpig vurdert at sonen blir såpass liten og avklart at det ikke har vært en ekstra verdi å merke den. I samarbeid med skolen og foreldreutvalget ble det tilrettelagt for foreldrekjøring langs Havneveien i 2019.

Videre er det et mål å kunne legge bedre til rette for fritidssykling og sammenhengende forbindelser også utenom hovedvei. Skilting og merking er en viktig del av dette arbeidet.

Viktige snarveier ønskes etablert som både kan gi tryggere og kortere forbindelser for myke trafikanter og motivere flere til å gå eller sykle.

Gang- og sykkeltilrettelegging langs hovednettet er et langsiktig mål og må etableres steg for steg. Det er viktig at mulighetene blir vurdert og at krav blir stilt i nye avtaler/planer, ved nye byggeprosjekt og ny tilrettelegging som endrer trafikkmønster og belastning. Ønsket fremtidig situasjon gjenspeiles i Kommunedelplan for sykkel, vedtatt i 2015. Det er viktig at kommunens representanter er aktive pådrivere ovenfor fylkeskommunen for å løfte frem viktigheten av ønskede innspill til fylkeskommunens handlingsprogram. Nylig vedtatte prosjektplan for sykkel for perioden 2021-2024 gir også innspill til prioritering av tiltak.

Trepartssamarbeidet om Sykkelkommunen er en viktig kanal for å fremme sykkel og samarbeid om nødvendig tilrettelegging.

Fylkeskommunen og fylkesveiene

En vesentlig del av vegnettet i kommunen er fylkesveier og under fylkeskommunens ansvar. Dette gjelder også tilhørende gang- og sykkelveier. Fylkeskommunen utarbeider hvert fjerde år et eget strategidokument for trafikksikkerhet og et 4-årig handlingsprogram for hvilke tiltak som skal prioriteres den neste perioden. *Det er avgjørende for vår kommune å aktivt spille inn våre prioriteringer når nytt handlingsprogram skal utarbeides.*

Fylkeskommunen har også ansvar for å organisere og bekoste skoleskyss i kommunene og behandler søknader om skoleskyss på grunnlag av farlig skolevei.

Fylkeskommunen har ansvar for videregående skoler og tilrettelegging av trafikkforhold på skolens område.

Finansiering og oppfølging

Finansiering.

Den årlige økonomiplanen prioriterer midler til trafikksikkerhetstiltak som kommunen ønsker gjennomført i den neste 4-årsperioden. Det første året vil alltid være det viktigste. Selv om TS-planen er fireårig kan prioriteringslister og rutiner revideres etter behov.

Vest-Agder fylkeskommune har vegmyndighet og det finansielle ansvaret for tiltakene på fylkesveiene. Da nettopp fylkesveiene dominerer veinettet i kommunen er det helt avgjørende for kommunen å ha en god dialog med fylkeskommunen angående vedlikehold og videreutvikling av dette nettet. Farsund kommune spiller inn sine ønsker og prioriteringer når fylkeskommunen utarbeider sin 4-årige handlingsplan for fylkesveinettet. Denne TS-planen vil gi innspill til neste fireårsperiode 2025-2028.

Oppfølging

Beskrevne rutiner og prioriteringer viser at trafikksikkerhetsarbeidet er en del av kommunens faste oppgaver hver dag. Trafikksikkerhetsplanen skal gi et fundament for en trygg utvikling av trafikkbildet framover. Når alle tar ansvar for sin del av oppgavene er grunnlaget lagt for et godt kommunalt trafikksikkerhetsarbeid! Sertifiseringen som «Trafikksikker kommune» krever resertifisering hvert 3. år. Videre samarbeid med nullvisjonen i Agder, politiet og andre aktører som arbeider med trafikkopplæring og holdningsskapende arbeid er avgjørende for å lykkes.

Vedlegg

Vedlegg 1	Prioriterte tiltak på fylkeskommunale veier
Vedlegg 2	Prioriterte tiltak på kommunale veier
Vedlegg 3	Illustrasjon av prioriterte tiltak på kommunale veier
Vedlegg 4	Sektorenes rutiner og oppfølging av ansvar
Vedlegg 5	Lovgrunnlag for kommunens arbeid med trafikksikkerhet
Vedlegg 6	Signert samarbeidsavtale med nullvisjonen

Vedlegg 1: Prioritering av tiltak på fylkesvei

FYLKESVEIER – større GS-tiltak	
1 Listerveien, Skråveien - Kjørrefjord	Prosjektet må inn i fylkeskommunens handlingsprogram for 2025-2028!
2 TS-tiltak Omlandsveien	Prosjektplan sykkel
3 Søndre vei, Lunde - Radiosletta	Regulert
4 Oreveien, Kjell Ore - Mølla	Flere innspill
5 Nordre vei, Kjørrefjord - Bilandsfeltet	Kommunedelplan for sykkel
6 Søndre vei, Brynåsen – Kviljo	Kommunedelplan for sykkel
Utvidet fortau over Nordsundbrua	Uprioritert – kan bli et krav i fbm reguleringsplan Spindsodden
Viksvannet, ombygging av vei og g/s-vei	Uprioritert – gjenstående etter Listerpakken.

FYLKESVEIER – mindre og mellomstore TS-tiltak	
Tilrettelegging for gående og syklende	
1 Utvidelse og oppgradering av tråkk utenfor autovern mellom Yx i Vanse og Søndre vei 126.	Politisk forslag
Gangfelt / Oppmerking	
1 Nordre vei v/ Zion, gangfelt der GS-vei skifter side	Politisk forslag
2 Oreveien v/ Solstua barnehage	Innspill
3 Postveien ved Gamleveien	Innspill
4 Postveien ved Bedehuset / skolen	Innspill
5 Veioppmerking i krysset Postveien / Fyrveien / Strandveien	Innspill
6 Helvikveien v/kryssing av g/s-trase	Innspill
7 Helvikveien / Omlandsveien (*)	Innspill
8 Omlandsveien ved Helvikveien (*)	Innspill
9 Oreveien v/ Skeimeveien	Innspill
FAU Farsund opplyser om trafikkfarlige situasjoner i gangfeltet på Lunde (i enden av g/s-veien fra Kaneheia)	Innspill
Gatelys	
1 Forsterket belysning for gangfelt i Orekrysset	Adm forslag
2 Skråveien - Kjørrefjord	Adm forslag
3 Kjørrefjord - Bilandsveien	Adm forslag
4 Gullmedbakkveien, Minde – kryss Vetland	Innspill
5 Fyrveien	Innspill
6 Rundtur Nordberg fort	Innspill
7 Langeland – Slevdal, Nordbygdveien	Innspill
8 Hanangerveien	Innspill
Fartsreduksjon	
1 Søndre vei – sideforskyvning av vei før Espira Vanse barnehage	Adm forslag
2 Vågsvoll – Lista fyr	Adm forslag
3 Stave, gjennom tettsted	Innspill
4 Lindland - Straumen	Innspill
5 Farøy	Innspill
6 Sande	Innspill
7 Vik	Innspill
Veisikring	
1 Autovern langs fv43, fra avkjørsel Høyland til Nordre vei 14	Politisk forslag
2 Fortau Vanse sentrum – fjerning av ujevnheter (spes forbi Rema1000)	Innspill
3 Tosås i Herad, fv 4101	Adm forslag
4 Gullmedbakkveien	Innspill
5 Urevannet i Spind	Innspill
6 Hanesund - Straumen	Innspill
7 Avkjøringslomme Grimsby, fv 43	Innspill
Kollektiv	
Sikre busstopp for skolebarn, etablering av repos, lys i bu og/eller le: <ul style="list-style-type: none"> 1. Langs 8-tallet (Lunde – Østre Vatne, Nordtun og Meberg) 2. Busstopp Helvikveien v/ Høygård 3. Flytte ventebu i Sundeveien til motsatt side (endret kjøremønster for rutebuss) 4. Gatelys ved Straumslund, fv 679 	Innspill/ adm forslag

Vedlegg 2: Prioritering av tiltak på kommunalt veinett

KOMMUNALE TILTAK – innspill etter tema	Kommentar
G/s-veier og fortau	
1 G/S-vei i Fjellestadbakken - Gjennomkjøring forbudt - Ombygging av kryss med Sundeveien	Skolevei for et begrenset antall elever. Viktig forbindelse til Lundevågen, Alcoa Miljøpark og strendene. Foreslår først en prøveperiode med bom.
2 Utvidelse av fortau, sikring og oppgradering av tilgjengelighet for alle i Lauervik terrasse	Ligger også i Prosjektplan sykkel. Viktig forbindelse og turvei for gående og syklende. Fortau er smale, vanskelig å komme av og på. Behov for oppgradering av autovern
3 Turvei Bausje - Hassel	Intern forbindelse og Vita Velo trase. Regulering er igangsatt.
4 Fortau Vestheiveien, 50 m, Lilletjern terr - Bjørketun	Manglende forbindelse mellom avkjørsel og gangfelt.
Fortau i Markeveien, fra nr 39 og mot Livdekrona	Ikke prioritert. Liten biltrafikk. Vurdere alt tiltak.
Gatelys	
1 Kjørrefjordveien, ett punkt	Erstatning for nylig fjernet punkt
2 Tareveien, 250-400 m	Skolevei.
3 Promilleveien, 375 m	Viktig intern forbindelse.
4 Museumsveien, 1,8 km	Turvei og mulig intern forbindelse.
Hervollveien	Ikke prioritert
Gangfelt	
1 Krysningspunkt Danefjellveien - Livdekrona	Skolevei. Siktutbedring viktig!
2 Gangfelt Sundeveien v/ bedehuset	Skilte og legge striper på eksisterende hump
Gangfelt nederst i Fjellestadbakken	Uprioritert
Veisikring	
1 Oppgradering av autovern Lauervik terrasse	Behov for utskiftning av eksisterende
2 Autovern ved innkjøring til Høyland, ca 75 lm	Mange brukere men antatt begrensede konsekvenser
3 Autovern/ stabbestein i Bjørnestadbakken, ca 50 lm, flere delstrekninger	Få brukere med mulighet for store konsekvenser ved uhell
4 Fartssperre v/ Sunde barnehage	Senke farten til mopedkjørerne
5 Sikring av vegskulder Gabriel Lunds gate	Delstrekning med manglende fender
Bilssperre Høyland	Uprioritert
Andre sikringstiltak	
1 P-forbudt øverst i Kirkebakken	Sikt i uoversiktlig kryss
2 Omlegging av avkjørsel Klinkeleet	Trafikkarlig utkjøring i viktig skolevei. Kostbar omlegging
Flere og høyere fartshumper i Markeveien	Uprioritert. Holde fortsatt fokus på hjertesone for å begrense bruk.
Fartshumper i Lauervik terrasse	Uprioritert. Bedre alternativ å smale inn vi og etablere bredere fortau
Ny atkomst Høygård ved oppstart nytt felt?	Uprioritert. Krever omregulering
Drift	
Best mulig fremkommelighet på fortau og gangveier	Viktig fokus i nye prosjekt!

Trafikksikker kommune	
Alle skoler skal ha en trafikansvarlig, ønsker samarbeid om www.sykkeldyktig.no	Målsetning for skolene!
Innspill til nytt innkjøpsreglement	Vurderes ifbm Trafikksikker kommune

INNSPILL SNARVEIER	Kommentar
1 Forbindelse Brastad	Grunnforhandlinger/ avtale – i prosess
2 Turvei Grettestø - Vågsvoll	Grunnforhandlinger/ avtale
3 Forbindelse Gamle Biland	Grunnforhandlinger/ avtale
4 Oppgradering av sti/forbindelse mellom museet i Vanse og Vanse sentrum	Grunnforhandlinger/ avtale
5 Oppgradering av gammel forbindelse Spindsodden – Havik	Fint og trygt, men bratt alternativ til hovedvei
6 Oppgradering av turvei rundt Farøyparken med tilrettelagt standard.	Mest mulig «universell» standard
7 Oppgradering av turvei Kjørrefjordveien - Buland	Fin ny forbindelse
8 Asfaltering av snarvei i Bekkevollen	Bedre fremkommelighet
1 Oppgradering av snarvei mellom Frelsesarmeen og Haugbakk	Drift? Skolevei. Mangler vedlikehold, gjengrodd og glatt
2 Oppgradering av snarvei Fjellestadbakken - Danefjell	Drift? Mangler vedlikehold
1 Videre arbeid med Vita Velo – sammenhengende tursykkelvei utenom trafikkerte veier	Egen prosjektramme

Siktutbedringer

Opprettholdelse og utbedring av sikt er nødvendig for å skape trygge bomiljø og ferdselsårer. Her er vi avhengig av at alle bidrar for å lykkes best mulig. Klipping av hekker og busker langs vei, i kryss og avkjørsler er et svært viktig forebyggende tiltak som kan spare liv. Informasjon om klipping av hekker og busker ligger på kommunens nettsider. I tillegg ønsker kommunen å sende ut påminnelser til husstander med jevne mellomrom. Enkelte punkt må i tillegg utbedres spesielt. Fremgangsmåte er avhengig av reguleringsstatus.

Generelt om gangfelt

Mange ønsker flere gangfelt etablert. Dette gjenspeiler seg i mottatte innspill til trafikksikkerhetsplanen.

Agder fylkeskommune ser først og fremst på gangfelt som et fremkommelighetstiltak og ikke et trafikksikkerhetstiltak. Dette begrunnes med at det erfaringsmessig skjer flere ulykker som involverer myke trafikanter, på steder der det er etablert gangfelt, enn på steder hvor det ikke finnes gangfelt. Av den grunn fjerner fylkeskommunen flere gangfelt enn vi etablerer. Skiltede gangfelt med sebrastriper gir myke trafikanter en juridisk rettighet fremfor bil til å krysse vegen. Rettigheten kan være nyttig på veger som har høy trafikk, og hvor myke trafikanter av den grunn har problemer med å få krysset vegen. Rettigheten gjør imidlertid samtidig de myke trafikantene mindre oppmerksomme, ved at de tar rettigheten for gitt, og krysser uten å se seg tilstrekkelig for, eller uten å ta hensyn til at biltrafikken må gis mulighet til å stoppe. Dersom det er få kryssende over et gangfelt, vil i tillegg bilister som kjører jevnlig i området, bli vant til at det normalt ikke er aktivitet i krysningspunktet, og redusere oppmerksomheten. Av den grunn opererer fylkeskommunen også med et minimumsantall for kryssende, for å etablere gangfelt på fylkesveiene.

Maksimal fartsgrense for etablering av gangfelt er 50 km/t.

På steder som ikke kvalifiserer til skiltet gangfelt, er tilrettelagte krysningspunkter et alternativ. Slike krysningspunkter søker å kanalisere krysningsen til det best egnede punktet på vegen. Det males ikke opp sebrastriper, og det skiltes heller ikke som krysningspunkt, men det settes ofte opp veglys, eller forsterket belysning, slik at bilistene skal få best mulig hjelp til å bli oppmerksomme på myke trafikanter, og dermed kan bidra til å la de krysse vegen trygt.

Vedlegg 5: Illustrering av kommunale tiltak

GS-veier

1 Fjellestadbakken. Prøveordning med stengsel.

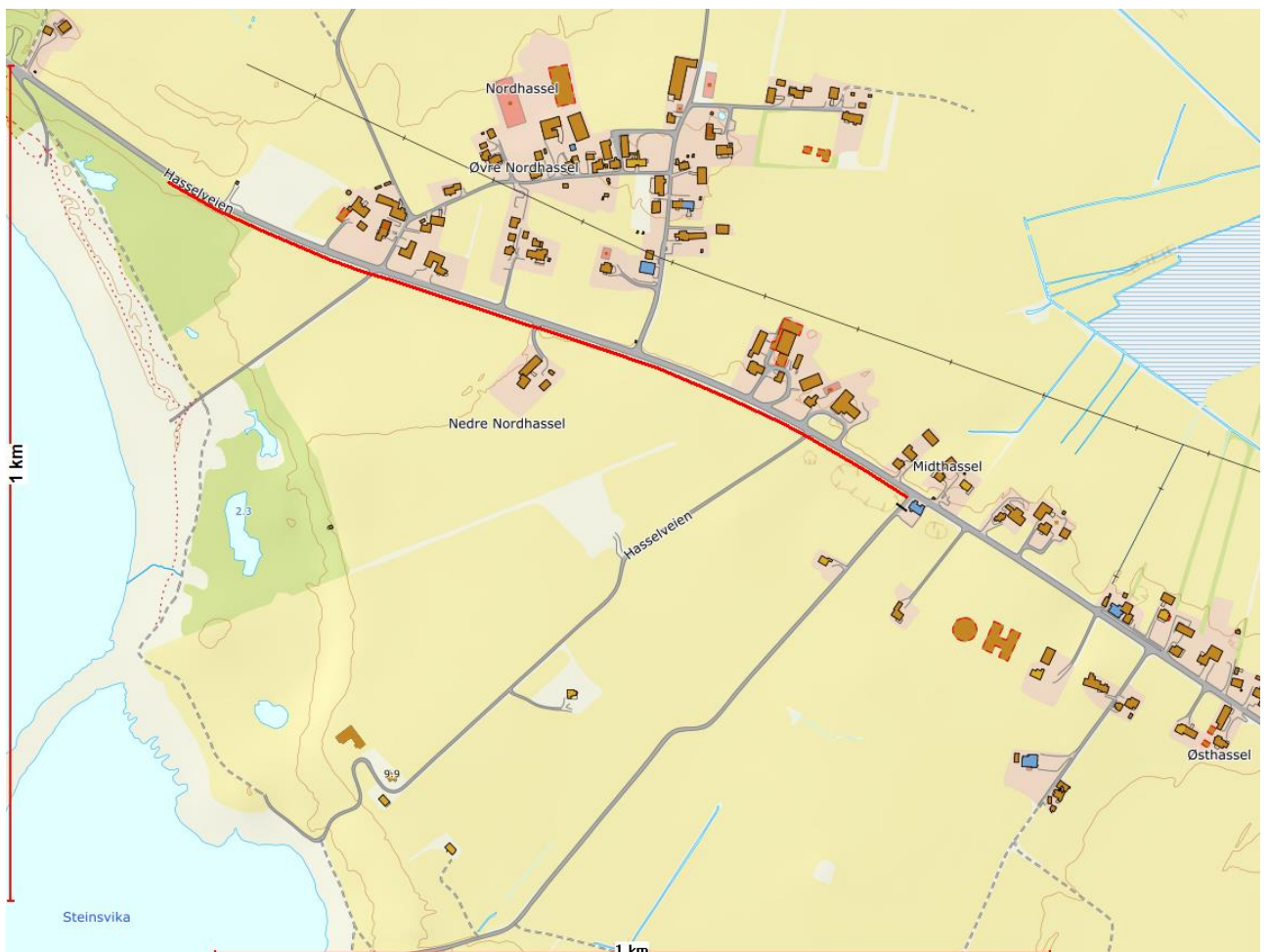
Dernest vurdere behov for omlegging av krysset med Sundeveien

2 Lauervik terrasse. Oppgradering av fortau, fremkommelighet og sikring. Bredt fortau/gang- og sykkelvei vei på sør-siden

3 Turvei Hassel. Regulering igangsatt.

4 Vestheiveien. Kort fortausforbindelse Lilletjern terrasse – Bjørketun

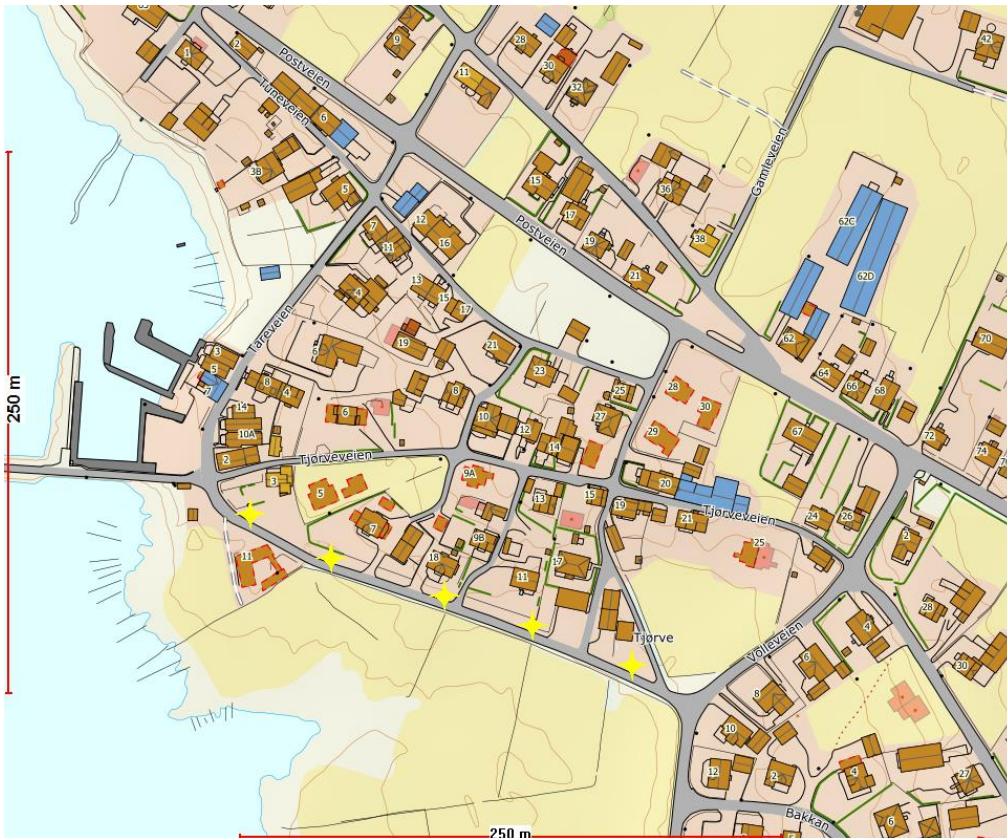

Gatelys

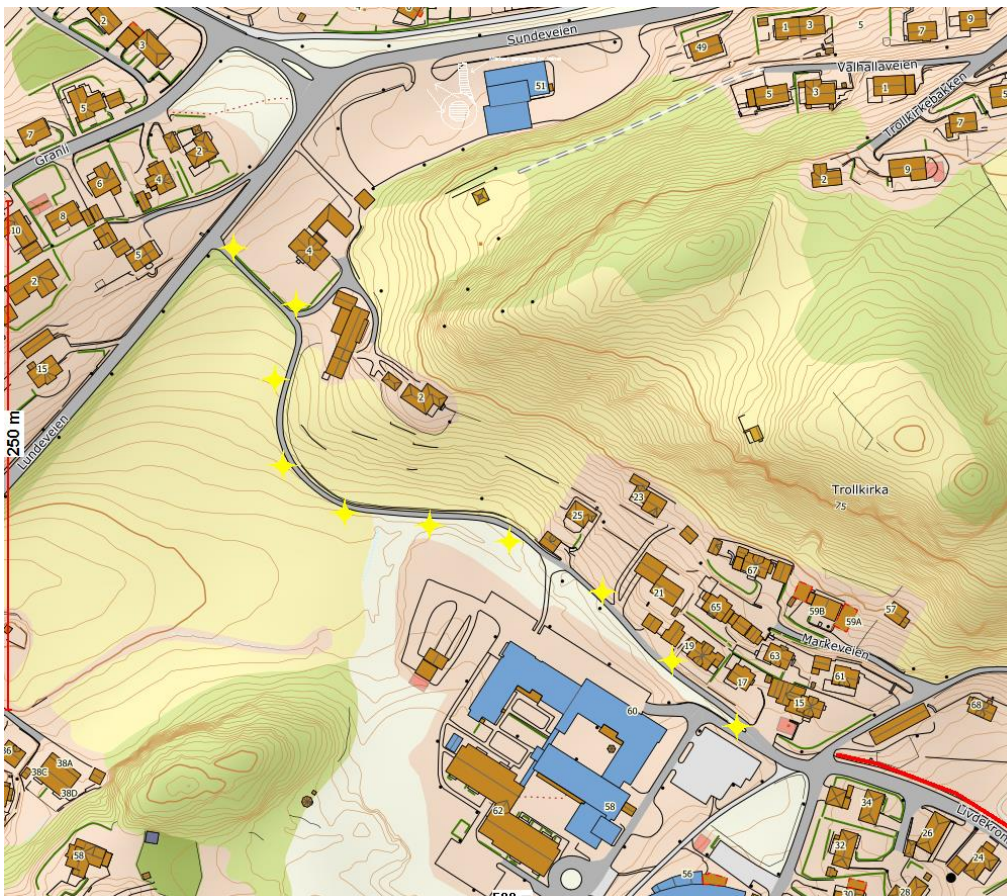
1 Kjørrefjord. Ett enkeltpunkt - solcelle (eks ble nylig fjernet).

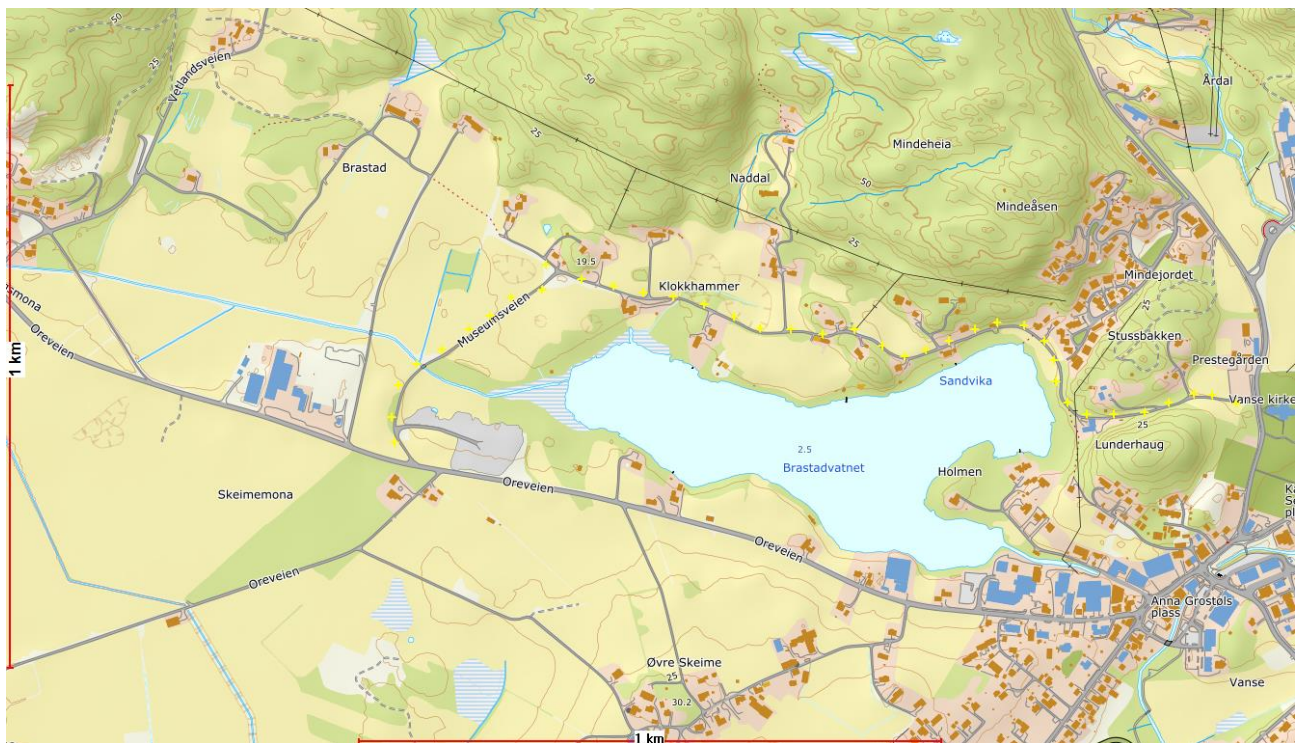
2 Tareveien. 5-6 nye punkt på skolevei.

3 Promilleveien (ca 10 nye punkt)

4 Museumsveien. Lengde 1,8 km, ca 45 lyspunkt

Gangfelt

1 Livdekrona/Danefjellveien. Etablering av nødvendig frisikt for skolevei

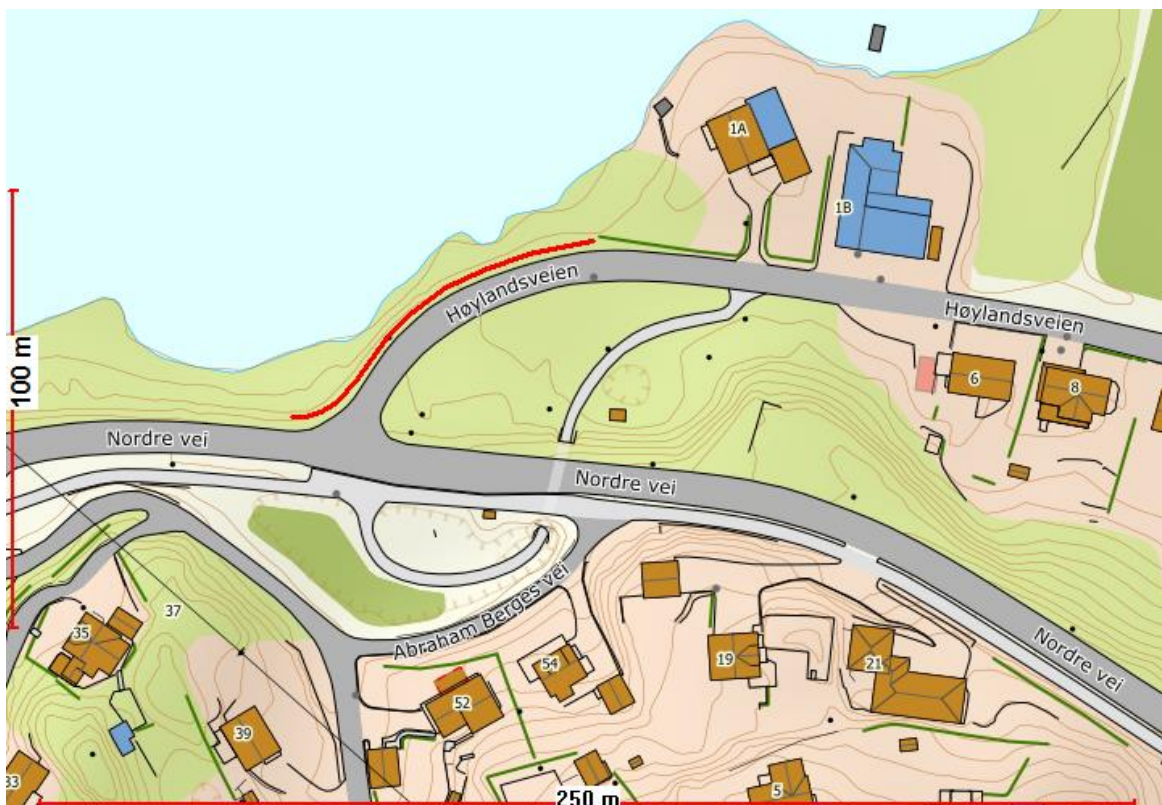

2 Sundeveien. Etablering av gangfelt

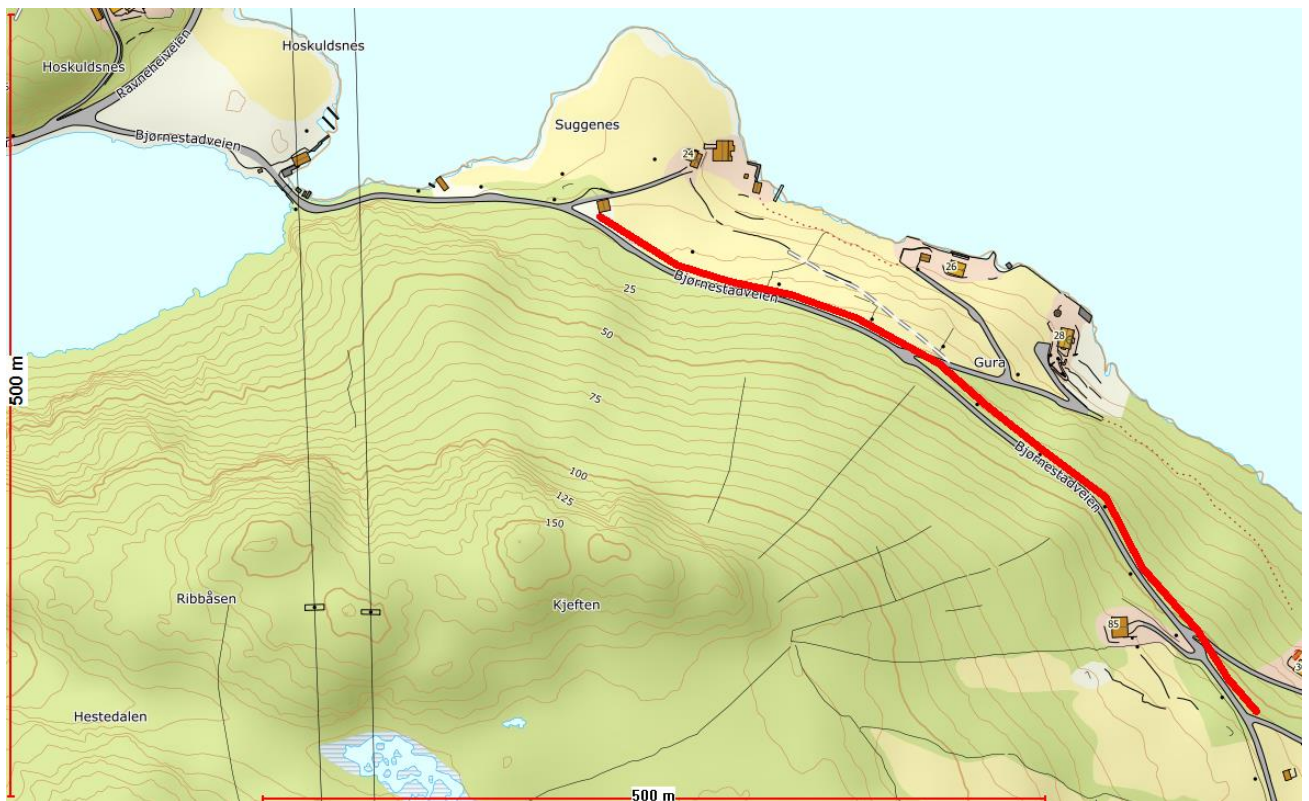

Veisikring

1 Høylandsveien. Etablering av autovern

2 Bjørnstadbakken. Tette åpninger/ forleng eksisterende autovern / ev sette stabbestein

3 Gang- og sykkel forbi Sunde barnehage. Fartssperre.

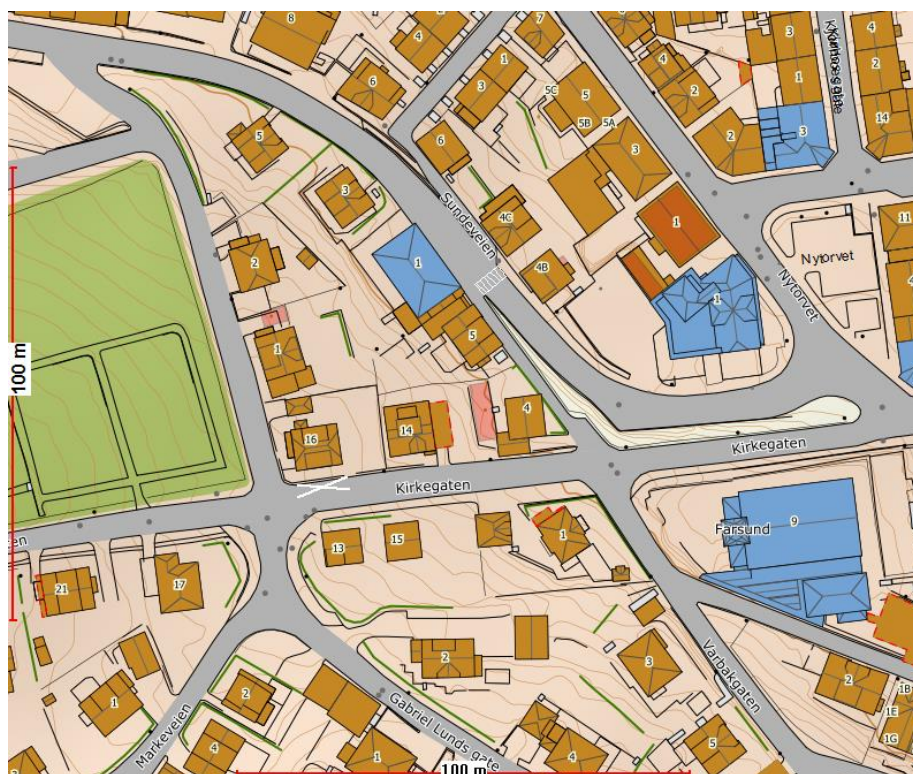

4 Gabriel Lunds gate. Sikring av veiskulder på delstrekninger.

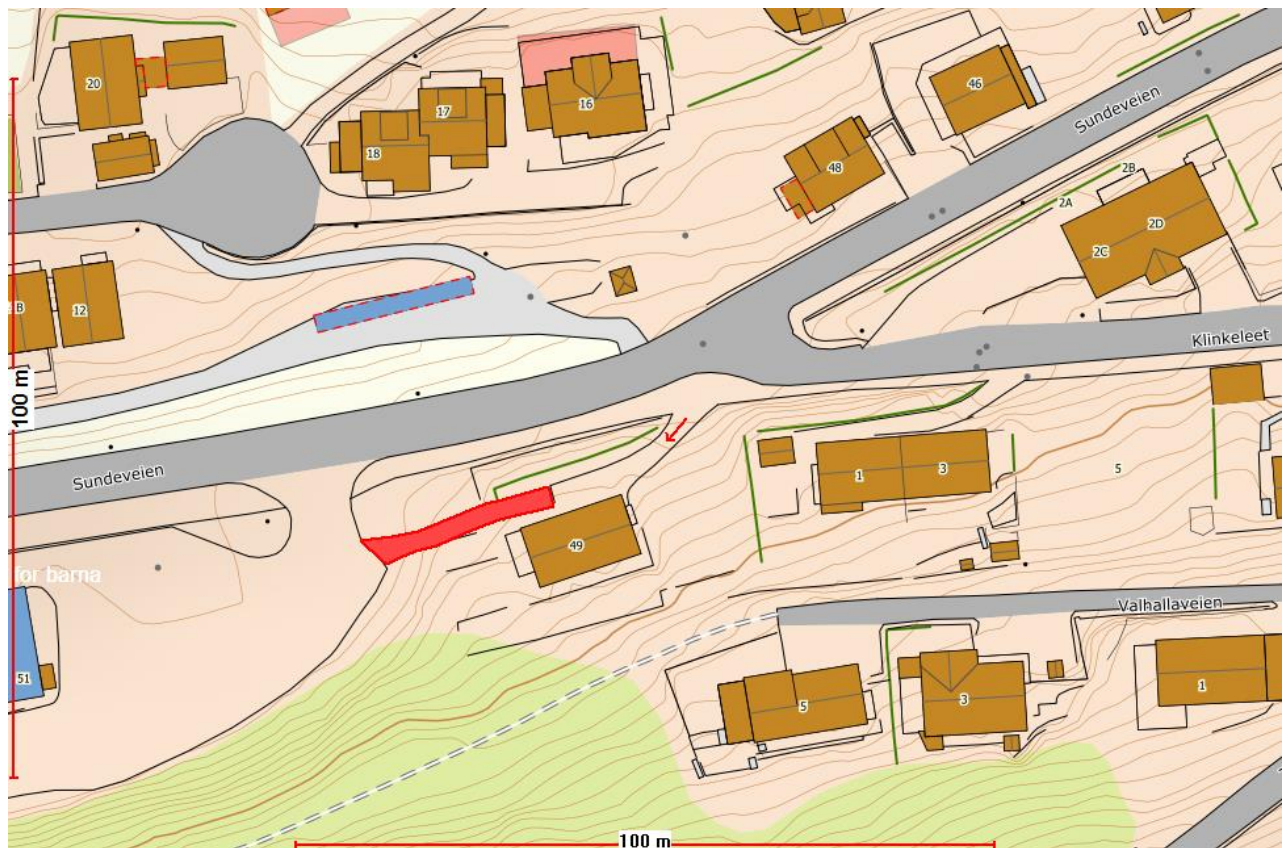

Andre sikringstiltak

1 Kirkebakken. P-forbud nærmest Kirkegaardsveien for bedre sikt.

2 Klinkeleet/ Sundeveien. Omlegging av avkjørsel.

Vedlegg 4:

Sektorenes rutiner og oppfølging av ansvar

Politisk nivå

	Oppgave / Ansvar
1	Overordnet myndighet og ansvar for å prioritere, bevilge og gjennomføre trafikksikkerhetstiltak på eget veinett.
2	Overordnet ansvar for at trafikksikkerhetstiltak er innarbeid i alle planer
3	Som overordnet myndighet har det politiske nivå ansvar for å øve påtrykk mot fylkeskommunen for gjennomføring av trafikksikkerhetstiltak på fylkesvegene.

Rådmannen / HR

	Oppgave / Ansvar
1	Overordnet administrativt ansvar for trafikksikkerhetsarbeidet og implementeringen av nødvendige rutiner
2	Rapportere til kommunestyret
3	Det er rådmannens oppgave å fremme forslag til tiltak og bevilgninger i økonomiplanen hvert år
4	Det påhviler også rådmannen et overordnet ansvar for at trafikksikkerhetsarbeid med jevne mellomrom settes på "agendaen" i kommunens lederforum
5	Trafikksikkerhet skal være et årlig tema i kommunens arbeidsmiljøutvalg
6	Innarbeide regler for reiser og transport i kommunes regi i internkontrollsystemet
7	Innarbeide regler for kjøp av transporttjenester

Barnehager

	Oppgave / Ansvar
1	Utarbeide og gjennomføre barnehagens opplæringsplan i trafikksikkerhet
2	Oppdatere og følge opp rutiner for: <ul style="list-style-type: none">• Turer til fots, med bil og med buss• Ansattes og foreldres parkering utenfor barnehagen• Kartlegging og innmelding av risikofaktorer i barnehagens nærområde• Henting av barn• Ulykkes håndtering
3	Drøfte trafikksikkerhet med foreldre og samarbeidsutvalg

Skolene

	Oppgave
1	Oppnevne en trafikkansvarlig ved hver skole
2	Gjennomføre kompetansemål for trafikksikkerhet i kunnskapsløftet for ulike årstrinn. Se aktivitetsplan nedenfor. Innarbeide i årshjul.
3	Følge opp rutiner for: <ul style="list-style-type: none"> • Turer til fots, med bil og med buss • Kartlegging og innmelding av risikofaktorer i skolens nærområde og skolevei • Foreldrekjøring / Hjertesoneprosjekt
4	Drøfte "trafikkbildet" rundt skolen og trafikksikkerhet generelt med foresatte, FAU/Samarbeidsutvalg, elevråd, AKT og ansatte
5k	Motivere flere til å gå og sykle!

PPT / Barnevern

	Oppgave
1	Kort årlig «kjørekurs» for ansatte (helst digitalt). Innarbeide årshjul.
2	Utarbeide og følge opp rutiner for kjøring i tjeneste (PPT og barnevern) og transport med klienter (barnevern)
3	Følge opp kontroller av enhetens offentlige kjøretøyer (barnevern)

Helse og omsorg

	Oppgave
1	"Kjørekurs – trafikksikkerhetskurs" for ansatte i hjemmetjenesten (Nullvisjonen). Annet hvert år.
2	Trafikksikkerhetskurs for kommunens helsesykepleiere (barn i bil, trafikkoppdragelse, refleks, mm) (Nullvisjonen) Annet hvert år.
3	Utarbeide felles rutiner for kjøring i tjeneste med brukere i bil.
4	Gjennomføre kontinuerlige kontroller av sektorens offentlige kjøretøyer
5	Vurdere trafikkbildet ved kommunens institusjoner og melde utbedringsbehov til overordnet myndighet
6	Pådriver for bruk av sykkel som alternativ til bilbruk

Kultur

	Oppgave
1	Stimulere lag og foreninger til å innarbeide regler for transport/reisepolicy innenfor egen virksomhet
2	Stimulere lag og foreninger til å motivere medlemmer til å gå og sykle til fra samlinger/treninger
3	Planlegge og gjennomføre nødvendige sikkerhets- /beredskapstiltak ved ulike arrangement
4	Følge opp retningslinjer for reiser og transport i kommunens regi

Landbruk

	Oppgave
1	Landbruksforvaltningen må sikre at alle godkjente landbruksveier også har godkjent avkjørsel fra veimyndighet.
2	Høringsinstans for trafikkrelaterte planer der landbruksnæringen blir berørt
3	Informere landbruksnæringen årlig om vegmyndighetenes regler til blant annet lagring av rundballer. Drøfte ev trafikksikkerhetsutfordringer knyttet til landbruksdrift.

Teknisk sektor

	Oppgave
1	Gjennomføre vedlikeholds- og utbedringstiltak, herunder byggherres HMS-ansvar
2	Revisjon av TS-plan / rullering av tiltakslister
3	Følge opp innspill om utbedringstiltak
4	Innarbeide og følge opp gode rutiner for veivedlikehold
5	Godkjenne skiltplaner og stille krav til sikkerhet for alt arbeid langs kommunale veier.
6	Kvalitetsikre reguleringsplaner mht trafikksikkerhet
7	Følge opp egne rutiner for kjøring, transport og arbeid med egne arbeidsmaskiner i internkontrollsystemet

Teknisk forvaltning

Sjekkliste for Trafikksikkerhet skal benyttes i oppstartsmøter med private regulanter, i arbeidet med kommunens egne reguleringsplaner og ved behandling av reguleringsplaner og byggesaker.

Sjekkpunkt	Beskrivelse av sjekkpunkt
1	Boligområder som ligger nærmere skole/senter enn 4 km skal ha tilfredsstillende gang- og sykkelvegforbindelse til skole/senter. Boliger som ikke har tilfredsstillende g/s-forbindelse skal ha trygg adkomst til og fra bussholdeplass
2	Sikre gode atkomstforhold og interne og eksterne forbindelseslinjer for alle trafikantkategorier ved ulike utbyggingstiltak.
3	Ved planlegging/ombygging av veganlegg skal vegvesenets håndbok N100 følges som utgangspunkt inntil kommunen har utarbeidet egne retningslinjer.
4	Lekeplasser skal plasseres mest mulig strategisk i forhold til trygge interne gangveier og trygge omgivelser.
5	Adkomstveier med blandet trafikk er akseptabelt i boligområder med inntil 40 hus i 30-soner.
6	Sikre sikt i kryss og avkjørslar samt både stoppsikt og møtesikt langs alle kommunale veier.
7	Ivareta nødvendige byggegrenser og siktlinjer. Informere om minsteavstand til vei/kryss ved plassering av hekker, gjerder og murer. Kan også gjelde naboeiendom.
8	Ivareta krav til universell tilgjengelighet
9	Trafikksikkerhetsvurdering skal alltid være et punkt i planbeskrivelsen

Aktivitetsplan for skolene

Dette er anbefalte aktiviteter for trinnene i Farsundskolen. Skolene vil i tillegg stå fritt til å legge inn egne, lokale aktiviteter i tillegg til fellesaktivitetene. <https://www.tryggtrafikk.no/tema/skole/trafikk-i-kunnskapsloftet/>

ÅRSTRINN	AKTIVITET	Utført
1.	<ul style="list-style-type: none"> • Informasjon/diskusjon om skolevei, kjøring, gå-trening på skolevei, trening i forhold til buss, refleksbruk → foreldremøte • "Å gå til skolen" → elevene • Kurs – av- og påstigning buss og oppførsel i buss → elevene 	
2.	<ul style="list-style-type: none"> • Repetisjon skolevei • Foreldremøte med fokus på refleksbruk 	
3.	☐ Trafikkskilt, å ferdes i trafikken	
4.	☐ Trygg i trafikken – refleksvest, sykkelhjelme	
5.	☐ Lære om trafikkregler gjennom trygg trafikk	
6.	☐ Lære om trafikkregler gjennom trygg trafikk	
7.	☐ Lære om trafikkregler gjennom trygg trafikk	
8.	☐ Refleksbruk og ungdom, å ferdes i trafikken som fotgjenger, syklist, passasjer i bil og buss → time med informasjon og diskusjon	
9.	<ul style="list-style-type: none"> • Refleksbruk og ungdom • Rusmidler og trafikk → ikke tøft å være død → invitere politi 	
10.	☐ Trafikksikkerhet og kjøretøy	
ALLE ÅRSTRINN	FELLES OBLIGATORISKE AKTIVITETER	Utført
Foreldrekontakt	☐ Foreldremøtene hver høst skal inneholde en informasjonssekvens vedrørende ferdsel til og fra skolen. Skolene skal informere om utfordringer i forhold til skolens trafikale forhold og håndtering av denne i informasjonshefte.	
Refleks	<ul style="list-style-type: none"> • Skolene markerer nasjonal refleksdag. Felles info-ark med svarslipp (Har lest-slipp) ut i forbindelse med nasjonal refleksdag til alle elever i Farsundskolen.. • Reflekskampanje – småtrinn/mellomtrinn i perioden november til februar. 	
Sykling	☐ Ved sykling i skolens regi skal alle bruke sykkelhjelme og ha sykkel som er i god teknisk stand.	
Skoleskyss	☐ Skyss tas opp som eget punkt i rektor eller skoleledermøte der AKT inviteres inn for å diskutere eksisterende forhold og eventuelle forbedringstiltak	
Skolevei	☐ Trafikksituasjonen rundt skolen tas opp til vurdering hver høst i ulike fora (FAU, U, SMU, elevråd, eget personale). Alle parter skal bidra til å motivere og legge til rette for å spasere og sykle til skolen. Ekstra fokus på hjertesonen rundt skoler som har innført dette.	

NB! Informasjon, ideer og hjelpemidler finnes på: www.tryggtrafikk.no og www.nullvisjonen-agder.no

Vedlegg 5:

Grunnlag for kommunens arbeid med trafikksikkerhet

Vegloven § 20

Vegloven beskriver kommunens ansvar som veimyndighet og gir klare føringer for planlegging, bygging, utbedring og vedlikehold av det kommunale vegnettet

Lov om folkehelsearbeid, Kap 1,2 og 3

Kommunen har ansvar for systematisk folkehelsearbeid. Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. (Flere effektive og trygge forbindelser for gående og syklende = flere brukere og bedre folkehelse!)

Helse- og omsorgstjenesteloven, § 3-3

Om helsefremmende og forebyggende arbeid.

Plan og bygningsloven, § 3-3

Om kommunens forvaltningsansvar for arealer og naturressurser samt ansvar for helhetlig og framtidsrettet samfunnsutvikling gjennom bla tverrfaglig, samordnet oppgaveløsning og medvirkningsprosesser. Kommunene skal spesielt ivareta svake gruppers interesser og behov.

Opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven (§§ 8 og 12)

Om det fysiske miljøet til skolene og systematisk arbeid for å fremme helse, miljø og trygghet til elevene. Om fylkeskommunens ansvar for skoleskyss. Om sikkerhet for elevene og om plikt til å forsikre elevene for ulykke, også på skolevei.

Særlig farlig skolevei, rundskriv 3 fra utdanningsdirektoratet

Tillegg til retningslinjer for skoleskyss

Kunnskapsløftet – Læreplaner

I Kunnskapsløftet er det fastsatt læringsmål i forhold til trafikkopplæring i grunnskolen. På barnetrinnet finner vi læringsmålene i tilknytning til læreplan for kroppsøving, mens læringsmålene knyttes til naturfag på ungdomstrinnet. De læringsmålene som viser eksplisitt til trafikk, er formulert slik:

- 1.-4. årstrinn i kroppsøving : Følge trafikkregler for fotgjengere og syklist.
- 5.-7. årstrinn i kroppsøving : Praktisere trygg bruk av sykkel som fremkomstmiddel
- 8.-10. årstrinn i naturfag : Gjøre greie for hvordan trafikksikkerhetsutstyr hindrer og minsker skader ved uhell og ulykker.

På ungdomstrinnet er det imidlertid flere læringsmål i naturfag som har særlig relevans for trafikkopplæringen, som for eksempel fart og akselerasjon, lys, syn og farger samt bruk av rusmidler.

Rammeplan for Barnehagene

Trafikksikkerhet og trafikkopplæring i barnehagen kan nedfelles i Barnehagenes Rammeplan for innhold og oppgaver; Kap. 3 Fagområder: "Barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder". Videre i kap. 3.6 Nærmiljø og samfunn:

"Gjennom arbeid med nærmiljø og samfunn skal barnehagen bidra til at barna blir kjent med og deltar i samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet.

Forskrift om miljørettet helsevern

Stiller krav til sikkerhet, beredskap og internkontroll i alle virksomheter; "*virksomheten skal drives slik at skader og ulykker forebygges*".

Byggherreforskriften

Forskriften beskriver pliktene som byggherren har gjennom hele byggeprosessen. Formålet med forskriften er å verne arbeidstakerne mot farer å ta hensyn til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplasser.

Vedlegg 6: Signert samarbeidsavtale med nullvisjonen